

Kontroll

A régi London az angol rendezők ábrázolásában szürke, ködös, sáros, köhögős-tébécés, ám dicső múltú, nagyreményű jövőt sugalló és fenséges, így minden angol büszke rá. Ha a magyar rendező Budapestet ábrázolja, emelkedettségnek nyoma sincs (ha mégis, akkor a kritika és közönség rögtön rásüti a patetikus bélyeget). A főváros szegény, néha nyomasztó, de maximum koszosan-iszerezhető. Ez van.

A New York-iak büszkék többszintes metrójukra, mi kényszerű rossznak tartjuk három vonalunkat. Szidjuk, mert tömeg van, utáljuk, ha ritkán jár, gyűlöljük, hogy koszos. Az utas esküdt ellensége – társain kívül – a rettegett ellenőr. Az ápolatlan, erőszakos, meg nem értő, büntetni vágyó, kétes egzisztenciájú alak. Antal Nimród rendező nézhető, jó filmet készített anélkül, hogy heroizálná vagy karikírozná a metróbeli állapotokat, és a benne élő, a fényre már nem is vágyó szerencsétleneket. A film főszereplői az ellenőrök; a főhős egy kisebb csapat vezére, Bulcsú, aki lecsúszott, jobb sorsra hivatott exértelmiségi. A cselekmény több szálon fut, vannak visszatérő epizódok, és a szálak a végén összeérnek, ahogy kell.

A film „föld alatti”, nyomasztó hangulatát a rendező az utazóközönség eltűzött közönyével még

jobban felerősíti. Egy verekedésre már senki sem figyel fel, csupán akkor gyűlnek össze a báméskodók, amikor az egyik ellenőr a rá támadó utast disznóként levágja. Jellemző, hogy az erős jelenetek többsége finoman elő van vezetve. A bekattant ellenőr az egyik korábbi jelenetben pár jó szóval még menthető lett volna.

A film első részének (kb. fél óra) alapeleme a humor. Kezdetben megismerjük az ellenőrök munkáját, rivalizálásukat és a föld alatti orosz rulettet: a sínfutást. Az utolsó utasokat szállító szerelvény után futnak a bátor ellenőrök, és a leggyorsabb az életét nyeri meg, ugyanis mögötte jön a titokzatos éjjéli expressz, amely nem áll meg. A rendezőt és színészeket dicséri, hogy pillanatokra sem érezzük kínosan magunkat, nincsenek amatőr megoldások, így nem kell felsóhajtunk: egy újabb ötletes, de kidolgozatlan magyar film (lásd Moszkva tér). A rövid vágások pörgőssé teszik a filmet, a legjobb részek az ellenőrzések, a jelenet a pszichológusnál egészen bravúros. Egyik ötlet sem mondható eredetinek, a kidolgozás mégis gyakran meghökkentő; ez is a színészek érdeme. A műnek van néhány, generációra jellemző hibája: a fiatal magyar rendezőknek ki kellene bújniuk Kusturica köpönyege alól, előmászni az *Underground*-ból, és kisöpörni filmjeikből az álmokat, fergeteges kavalkádot, örült karneválokat, tébolyult pörgést.

A film második része komolyabb, a felhőtlen szórakozásnak vége. Az elején fel-feltűnő, utasokat a metró alá lökő árnyék és Bulcsú végül találkoznak, és a rendkívül hitel-telenül (Cserhalmi György által) alakított „főbiztonsági”, nem meglepő módon, a saját kálváriáját járó Bulcsút gyanúsítja. A film elején humorosan beléptetett, az ellenőröket megalázó Gyalogkakukk vonat alá lökése jelenti a fordulatot. Jó ötlet. A meggyanúsítás után Bulcsú össze-
verve, kiégett rendőrtiszt módjára visszaadja ellenőr-igazolványát (fegyverét), és akaratlanul is folytatja saját nyomozását. (Egy kicsit Max Payne-re emlékeztet.) A filmben feltűnnek a mindent látó biztonsági kamerák, utalva arra, hogy kukkolás korában élünk, ám szerepük nem eltűlzott.

A napokban teljesedett be ál-
mom, letöltöttem a világhálóról a

Mocskos zsarut (szerzői jogoknak így fuccs). A *Kontroll* második felében az egyre több sebből vérző Bulcsú is mind mélyebbre süllyed, akárcsak Harvey Keitel. A rendezőt dicséri, hogy a film végére minden összesűrűsödik, és nem tudjuk meg, ki a rém, aki az utolsó sínfutásban Bulcsú mögött, és a metró alatt marad.

A pesti film kötelező rekvizitu-
mai jók: a dilis, medvejelmezbe bújt lány (az *Alkimista és a szűz* főszereplőjének 2.0-ás, szelíd változata) és édesapja, a piás bölcs (mozdonyve-
zető) karaktere alaposan megfor-
mált, a szerelmi szál korrekt. Az időnkénti divatos klipszerűség nem árt, a film egész marad.

SZÜTS ZOLTÁN

(Rendező: Antal Nimród; operatőr: Pados Gyula; főszereplők: Badár Sándor, Csányi Sándor; Mucsi Zoltán, Pindroch Csaba)